

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Τα θέματα που αναλύονται σε αυτό το τεύχος της Οικονομικής Έρευνας είναι η συμμετοχή των ξένων εργατών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, η επίδραση των κρατικών επενδύσεων στην παραγωγικότητα της οικονομίας και η σχέση μεταξύ των αποδόσεων μετοχών, της χρηματιστηριακής αβεβαιότητας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση στην απασχόληση ξένων εργατών στην Κύπρο, σε σημείο ώστε η αύξηση της συνολικής απασχόλησης που παρατηρήθηκε κατά την περίοδο 1995-2004 να οφείλεται περισσότερο στους ξένους παρά στους ντόπιους εργάτες. Από τα πρώτα αποτελέσματα μελέτης που βρίσκεται σε εξέλιξη προκύπτει ότι, αν την περίοδο 1995-2004 δεν υπήρχε αύξηση στην απασχόληση των ξένων εργατών και η αύξηση των άλλων συντελεστών παραγωγής ήταν η ίδια, ο μέσος ετήσιος ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης της Κύπρου θα ήταν 1,6% αντί 3,4%. Σύμφωνα με τις έως τώρα εκτιμήσεις, τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο ρυθμό μεταβολής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας την περίοδο 1995-2004 είχε η απασχόληση των ξένων εργατών, ενώ τη μικρότερη η απασχόληση των ντόπιων εργατών.

Από την οικονομετρική ανάλυση της επίδρασης των κρατικών επενδύσεων στην παραγωγικότητα διαφόρων κλάδων της οικονομίας προκύπτει ότι οι κρατικές επενδύσεις αυξάνουν το ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας σε κλάδους με πολύ ψηλό σταθερό κόστος (κοινής ωφελείας, επικοινωνίες κλπ) καθώς και σε κλάδους χαμηλής τεχνολογίας (γεωργία, αλιεία κλπ). Επίσης, επιταχύνουν το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας στους κλάδους που προσθέτουν στην υποδομή (κατασκευές, μεταφορές, επικοινωνίες), ενώ στους υπόλοιπους (και ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών) υστερούν σε σύγκριση με τις ιδιωτικές επενδύσεις.

Βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από τη μελέτη της αλληλεπίδρασης μεταξύ των αποδόσεων μετοχών, της χρηματιστηριακής αβεβαιότητας και της οικονομικής ανάπτυξης είναι ότι οι μεγάλες μεταβολές στις χρηματιστηριακές τιμές έχουν σημαντική επίδραση στην εξέλιξη του ΑΕΠ και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα. Συνεπώς θα πρέπει να αποδίδεται από τις αρχές οικονομικής πολιτικής ιδιαίτερη βαρύτητα στη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και την αποτροπή της διάχυσης μιας χρηματιστηριακής κρίσης στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών.

Σε αυτό το τεύχος:

• Ξένοι εργάτες και οικονομική ανάπτυξη	2-3
• Πόση κρατική παρέμβαση χρειάζεται η οικονομία;	4
• Αποδόσεις μετοχών, χρηματιστηριακή αβεβαιότητα και ανάπτυξη	5
• Νέα της Μονάδας Οικονομικών Ερευνών	6
• Νέα του Τμήματος Οικονομικών	7
• Η Μονάδα Οικονομικών Ερευνών	8

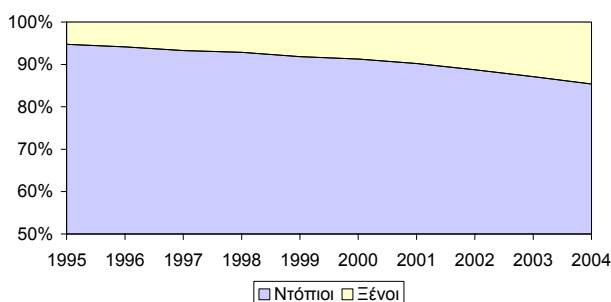
Ξένοι εργάτες και οικονομική ανάπτυξη *Μ. Μιχαήλ, Α. Χριστοφίδης, Κ. Χατζηγιάννης, Σ. Κληρίδης, Μ. Στεφανίδης*

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση στην απασχόληση ξένων εργατών στην Κύπρο. Από 15 χιλιάδες που ήταν το 1995 αυξήθηκαν σε 47 χιλιάδες το 2004. Οι αριθμοί αυτοί αφορούν μόνο τους νόμιμους εργάτες, αφού οι παράνομοι δεν μπορούν να υπολογιστούν με ακρίβεια. Οι εκτιμήσεις ανεβάζουν τον αριθμό τους σε 20-30 χιλιάδες. Το ποσοστό των νόμιμων ξένων εργατών στο εργατικό δυναμικό της χώρας το 2004 έφτασε σχεδόν το 14,6%. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των νόμιμων εργατών την περίοδο αυτή ήταν 13,7%. Σήμερα το ποσοστό των ξένων εργατών (νόμιμων και παράνομων) στο εργατικό δυναμικό υπολογίζεται να έχει ξεπεράσει ελαφρώς το 20%.

κυπριακή αγορά εργασίας κατά τα τελευταία χρόνια και αντανakλά τη στροφή της κυπριακής οικονομίας από τον πρωτογενή και το δευτερογενή στον τριτογενή τομέα.

Στο Διάγραμμα 2(β) φαίνεται μια αυξητική τάση των ξένων εργατών σε όλους τους τομείς της κυπριακής οικονομίας. Ιδιαίτερα μεγάλη φαίνεται να είναι η συμμετοχή των ξένων εργατών στον τομέα Άλλες Υπηρεσίες. Η συμμετοχή τους όμως περιορίζεται σε υπηρεσίες όπου δεν απαιτούνται υψηλά προσόντα, όπως η απασχόληση σε ιδιωτικά νοικοκυριά (οικιακές βοηθοί), αφού στις λοιπές υπηρεσίες του τομέα απασχολούνται κυρίως Κύπριοι. Το ίδιο συμβαίνει και με τον κλάδο Ξενοδοχεία-Εστιατόρια-Εμπόριο, όπου η συμμετοχή ξένων εργατών αφορά κυρίως τουριστικές υπηρεσίες.

Διάγραμμα 1: Ποσοστό ξένων και ντόπιων εργατών στο σύνολο των εργαζομένων

Όπως φαίνεται από τα Διαγράμματα 1 και 2, η σημαντική αύξηση της συνολικής απασχόλησης κατά την περίοδο 1995-2004 οφειλόταν περισσότερο στους ξένους εργάτες παρά στους ντόπιους εργάτες. Κατά την περίοδο αυτή, ενώ η απασχόληση των ξένων εργατών αυξανόταν ραγδαία, η απασχόληση των ντόπιων εργατών παρουσίαζε μικρές αυξομειώσεις, χωρίς σημαντική μεταβολή.

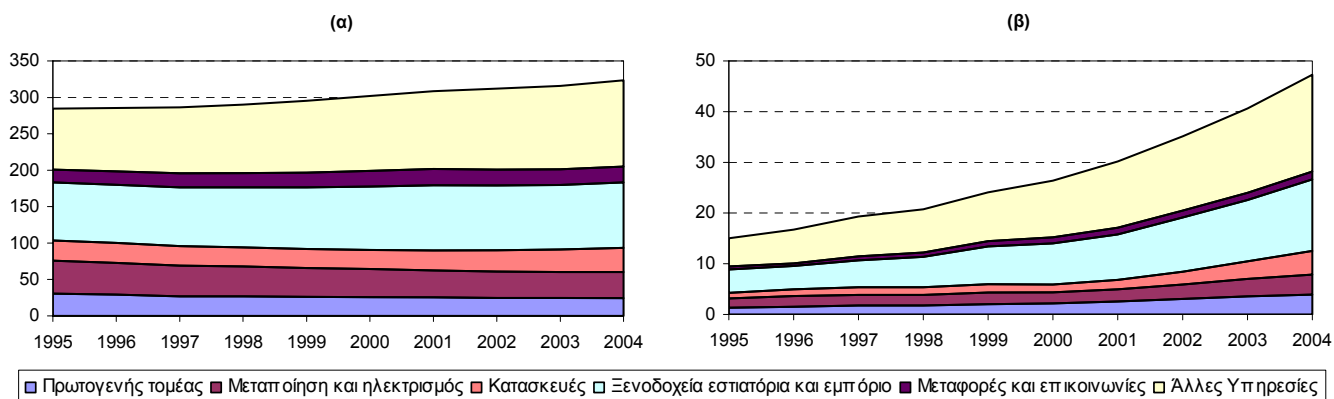
Κατά την ίδια περίοδο, το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) σε τιμές του 1995 αυξήθηκε από £4.148 εκ. το 1995 σε £5.616 εκ. το 2004. Η μέση ετήσια αύξηση ήταν περίπου 3,4%. Ένα μεγάλο ποσοστό αυτού του ρυθμού μεγέθυνσης οφείλεται στην αύξηση της απασχόλησης των ξένων εργατών.

Ο βασικός στόχος της μελέτης ήταν να εκτιμηθεί η επίδραση της απασχόλησης των ξένων εργατών στο συνολικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Κυπριακής οικονομίας, αλλά και στο προϊόν του κάθε τομέα ξεχωριστά, κατά την περίοδο 1995-2004. Εκτιμάται, επίσης, η επίδραση των άλλων εισροών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή.

Το Διάγραμμα 2(α) καθιστά εμφανές το αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αλλαγών που συνέβησαν στην

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής για τις παραγωγικές εισροές το 2004 σε σχέση με το 1995. Επίσης, παρουσιάζεται η συνεισφορά των συντελεστών παραγωγής στο ρυθμό μεταβολής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της οικονομίας το 2004 σε σχέση με το 1995.

Διάγραμμα 2: Απασχόληση κατά τομέα σε χιλιάδες (1995-2004): (α) Συνολική Απασχόληση και (β) Απασχόληση Ξένων Εργατών

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για τον τομέα Γεωργία/Δάση/Αλιεία δεν περιλήφθηκαν επειδή η παραγωγή στον τομέα αυτό είναι επιρρεπής σε εξωγενείς παράγοντες.

Όλες οι παραγωγικές εισροές παρουσιάζουν αύξηση το 2004 σε σχέση με το 1995. Αξιοσημείωτη βέβαια είναι η αύξηση στην απασχόληση των ξένων εργατών το 2004 σε σχέση με το 1995. Συγκεκριμένα, ενώ η απασχόληση των ντόπιων εργατών αυξάνεται μόνο κατά 6,4% και το καθαρό απόθεμα κεφαλαίου κατά 32,3%, η απασχόληση των ξένων εργατών αυξάνεται κατά 218%.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο ρυθμό μεταβολής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας την περίοδο 1995-2004 είχε από τους συντελεστές παραγωγής, η απασχόληση των ξένων εργατών με ποσοστό 52,7% ενώ τη μικρότερη η απασχόληση των ντόπιων εργατών με ποσοστό 6,4%.

Όσον αφορά το καθαρό απόθεμα κεφαλαίου, αυτό είχε συνεισφέρει 40,9% στο ρυθμό αύξησης της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας. Συμπερασματικά,

αν την περίοδο 1995-2004 δεν υπήρχε αύξηση στην απασχόληση των ξένων εργατών και η αύξηση των άλλων συντελεστών ήταν η ίδια, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης θα ήταν 1,6% αντί 3,4%.

Έχουμε εκτιμήσει, επίσης, την επίδραση της απασχόλησης των ξένων εργατών στο προϊόν των διαφόρων τομέων της Κυπριακής οικονομίας. Τα κυριότερα αποτελέσματα που έχουν προκύψει δείχνουν ότι, μετά από μια αύξηση στην απασχόληση των ξένων εργατών, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία αυξάνεται λιγότερο στον τομέα Μεταποίηση, Μεταλλεία/Λατομεία και Ηλεκτρισμός/Υγραέριο/Νερό και στον τομέα Οικονομικοί Οργανισμοί, ενώ αυξάνεται περισσότερο στον τομέα Κατασκευές και στον τομέα Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Ξενοδοχεία/Εστιατόρια και Μεταφορές/Αποθηκείσεις/Επικοινωνίες. Ενώ τα αποτελέσματά μας για το σύνολο της οικονομίας είναι αρκετά αξιόπιστα λόγω του ικανοποιητικού μεγέθους του δείγματός μας, τα αποτελέσματα στους επιμέρους τομείς θα πρέπει να ερμηνευτούν με επιφύλαξη λόγω του μικρού μεγέθους του δείγματος που είχαμε στη διάθεσή μας.

Πίνακας 1: Συνεισφορά των συντελεστών παραγωγής στο ρυθμό μεταβολής του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος

Περίοδος 1995-2004	Απασχόληση ντόπιων εργατών	Απασχόληση ξένων εργατών	Καθαρό απόθεμα κεφαλαίου	Σύνολο
Ρυθμός μεταβολής (%)	6,4	218,0	32,3	–
Ποσοστιαία αύξηση του ΑΕΠ ανά ποσοστιαία μονάδα αύξησης του συντελεστή παραγωγής	0,377	0,092	0,482	0,951
Συνολική ποσοστιαία αύξηση του ΑΕΠ που οφείλεται στον κάθε συντελεστή παραγωγής	2,4	20,0	15,6	38,0
Συνεισφορά των συντελεστών παραγωγής στην αύξηση του ΑΕΠ (%)	6,4	52,7	40,9	100,0

Μέχρι το τέλος της μελέτης αναμένεται ότι θα ολοκληρωθούν οι εκτιμήσεις των επιδράσεων των ξένων εργατών στην απασχόληση και στους μισθούς των Κυπρίων εργατών, στη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς και στην κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των εργαζομένων στους διάφορους τομείς της οικονομίας.

Τα πιο πάνω αποτελούν μέρος της μελέτης με τίτλο «Οι Οικονομικές Επιδράσεις των Ξένων Εργατών στην Κύπρο» που χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα

Προώθησης Έρευνας. Τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν εδώ αναλύονται εκτενέστερα στο ακόλουθο Δοκίμιο:

Μιχαήλ Μ., Λ. Χριστοφίδης, Κ. Χατζηγιάννης, Σ. Κληρίδης και Μ. Στεφανίδης, «Οι Οικονομικές Επιδράσεις των Ξένων Εργατών στην Κύπρο», Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, Αρ. 10-05, Μονάδα Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Δεκέμβριος 2005 – διαθέσιμο και στο Διαδίκτυο στη σελίδα <http://www.erc.ucy.ac.cy/greek/publicationsG/publicationsg.html>.

Πόση κρατική παρέμβαση χρειάζεται η οικονομία;

Μ. Βασιλείου, Π. Πασιαρδής και Ν. Πασιουρτίδου

Πόσο και με ποιο τρόπο πρέπει να συμμετέχει το κράτος στην οικονομία είναι ένα ερώτημα γύρω από το οποίο γίνεται μεγάλη συζήτηση στην Κύπρο και άλλες χώρες. Στο άρθρο αυτό εξετάζουμε την επίδραση των κρατικών επενδύσεων στο μέσο κόστος και στην παραγωγικότητα των διαφόρων κλάδων της οικονομίας.

Για το σκοπό αυτό ομαδοποιούμε τους κλάδους της οικονομίας σε τρεις κατηγορίες:

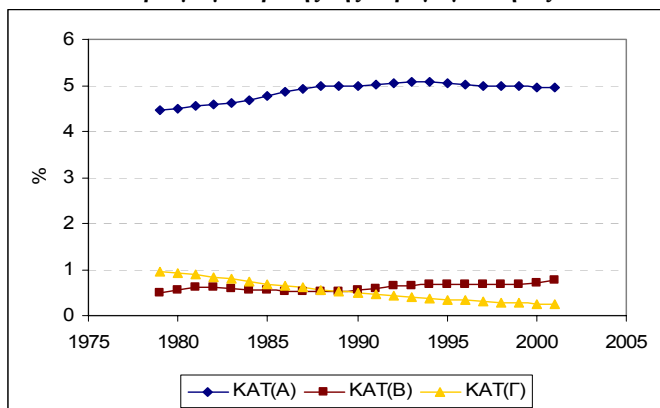
- (Α) Πρωτογενής τομέας (γεωργία, αλιεία, κυνήγι, δασοκομία), κλάδοι Κοινής Ωφέλειας (ηλεκτρισμός, υγραέριο, νερό) και Μεταφορές-Επικοινωνίες, όπου κατά μέσο όρο το κράτος συμμετέχει στο κεφάλαιο με ποσοστό 72%.
- (Β) Δευτερογενής τομέας (μεταποίηση, κατασκευές) και Εμπόριο, όπου το κρατικό κεφάλαιο αποτελεί κατά μέσο όρο μόλις το 3% του συνολικού.
- (Γ) Υπηρεσίες (εξαιρουμένου του Εμπορίου), όπου η συμμετοχή του κράτους στο κεφάλαιο ήταν αρχικά μεγάλη, όμως στην πορεία έχει μειωθεί σημαντικά (από 28% το 1979 στο 7% το 2001).

Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε εκτιμήσεις που προέκυψαν από οικονομετρική ανάλυση συναρτήσεων κόστους.*

Μέσο κόστος και παραγωγικότητα

Όπως δείχνει το Διάγραμμα Δ1, στην κατηγορία (Α) το κρατικό κεφάλαιο έχει τη μεγαλύτερη επίδραση στο συνολικό μέσο ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας, αυξάνοντάς τον κατά 4,9%. Από την άλλη, όμως, η κρατική συμμετοχή στο κεφάλαιο της ίδιας κατηγορίας προκαλεί αύξηση του μέσου κόστους, σε ποσοστό 0,2%.

Δ1: Επίδραση του κρατικού κεφαλαίου στο ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας

Με απλά λόγια, φαίνεται ότι η αύξηση του κρατικού μεριδίου στο συνολικό κεφάλαιο βελτιώνει την παραγωγικότητα κατά κύριο λόγο στους κλάδους της οικονομίας που έχουν σχετικά ψηλό μέσο κόστος.

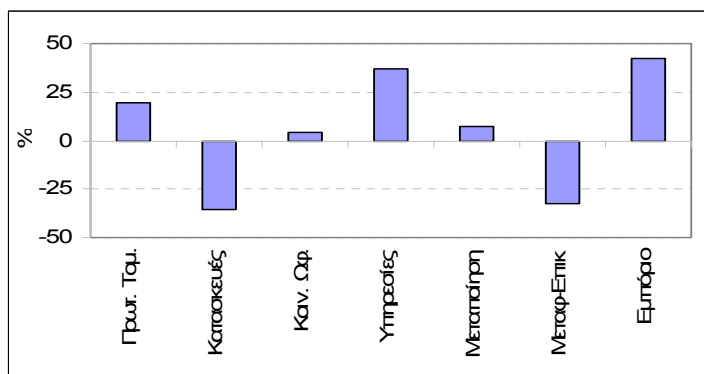
Κρατικές ή ιδιωτικές επενδύσεις:

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα κατά πόσο οι κρατικές ή οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι εκείνες που προσθέτουν περισσότερο στην παραγωγικότητα, έχουμε εκτιμήσει το ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας που θα ίσχυε στους διάφορους κλάδους της οικονομίας αν το κεφάλαιο σε αυτούς ήταν εξ ολοκλήρου ιδιωτικό.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εκτιμήσεών μας, σε μια τέτοια περίπτωση ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας θα επιταχυνόταν σε πέντε από τους επτά κλάδους που εξετάζουμε. Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα Δ2, ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας θα επιταχυνόταν στο Εμπόριο κατά 42,4%, στο Χρηματοοικονομικό κλάδο κατά 36,9%, στον Πρωτογενή τομέα κατά 19,7%, στη Μεταποίηση κατά 7,2% και στους κλάδους Κοινής Ωφέλειας κατά 4,2%.

Αντίθετα, αν το κεφάλαιο ήταν μόνο ιδιωτικό στους τομείς των Κατασκευών και Μεταφορών-Επικοινωνιών, ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας θα επιβραδυνόταν κατά 35,3% και 32,7%, αντίστοιχα.

Δ2: Αλλαγή του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας

Συμπέρασμα

- Οι κρατικές επενδύσεις αυξάνουν το ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας στους κλάδους της οικονομίας που έχουν ψηλό μέσο κόστος και μεγάλη κρατική συμμετοχή. Αυτοί είναι κυρίως κλάδοι με πολύ ψηλό σταθερό κόστος (κοινής ωφέλειας, επικοινωνίες κλπ) και κλάδοι χαμηλής τεχνολογίας (γεωργία, αλιεία κλπ).
- Οι κρατικές επενδύσεις επιταχύνουν το ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας μόνο στους κλάδους που προσθέτουν στην υποδομή (κατασκευές, μεταφορές, επικοινωνίες), ενώ στους υπόλοιπους υστερούν σε σύγκριση με τις ιδιωτικές επενδύσεις, ιδιαίτερα στους κλάδους των υπηρεσιών.

* Βασιλείου Μ., Π. Πασιαρδής και Ν. Πασιουρτίδου 'Ανάλυση κρατικών δαπανών και η επίδραση των κρατικών επενδύσεων στην παραγωγικότητα', Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, Μονάδα Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου (υπό έκδοση).

Στόχος της μελέτης αυτής είναι να εξετάσει τη σχέση μεταξύ της χρηματιστηριακής αβεβαιότητας και της οικονομικής ανάπτυξης. Το κύριο ερώτημα είναι αν χρηματιστηριακή αβεβαιότητα οδηγεί σε αύξηση της αβεβαιότητας που αφορά στα πραγματικά μεγέθη της οικονομίας ή το αντίθετο. Επιπλέον, εξετάζεται κατά πόσο μια χρηματιστηριακή κρίση μπορεί να μεταβάλει τη σχέση που συνδέει το χρηματιστήριο με την πραγματική οικονομία. Συγκεκριμένα, εξετάζεται κατά πόσο παρουσιάζεται αλλαγή όσον αφορά στη μορφή και την ένταση της σχέσης που συνδέει το χρηματιστήριο και την οικονομική δραστηριότητα.

Για να μελετηθεί η σχέση αιτιότητας μεταξύ των διακυμάνσεων των χρονοσειρών, χρησιμοποιούνται πολυμεταβλητά υποδείγματα GARCH και διεξάγονται έλεγχοι αιτιότητας (Granger causality). Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για να εξετάσουμε τη μορφή της σχέσης μεταξύ του χρηματιστηρίου και της οικονομικής δραστηριότητας, στηρίζεται κυρίως στο μοντέλο διανυσματικής αυτοπαλινδρόμησης (VAR) με μεταβλητές το πραγματικό ΑΕΠ, την ανεργία, τον πληθωρισμό και τις αποδόσεις των μετοχών, τόσο για την περίοδο που προηγείται της αλλαγής του χρηματιστηριακού κύκλου, όσο και για την περίοδο μετά την αλλαγή. Στη μελέτη χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από τις εξής χώρες: ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Κύπρος, Αργεντινή, Βραζιλία, Ινδία, Κορέα και Μαλαισία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, για καμιά χώρα δε βρέθηκε ότι η διακύμανση του πραγματικού προϊόντος της οικονομίας επιδρά στη διακύμανση των αποδόσεων του χρηματιστηρίου. Το αποτέλεσμα αυτό είναι λογικό, με δεδομένο ότι οι χρηματιστηριακές τιμές είναι μεταβλητές που «κοιτούν» στο μέλλον και επομένως οι προσδοκίες για τα πραγματικά οικονομικά μεγέθη έχουν ήδη ενσωματωθεί στην αποτίμηση των τιμών των μετοχών. Έτσι είναι σπάνιο να συμβεί μια απρόβλεπτη διαταραχή στην οικονομία που να μην έχει συμπεριληφθεί στις προσδοκίες με τις οποίες έγινε η αποτίμηση των αξιογράφων.

Όσον αφορά στην κατεύθυνση αιτιότητας, τα αποτελέσματα δεν είναι καθολικά. Ειδικά για την Κύπρο βρέθηκε σχέση αιτιότητας από τη διακύμανση των αποδόσεων του χρηματιστηρίου στη διακύμανση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Το αποτέλεσμα αυτό καταδεικνύει το σημαντικό ρόλο του χρηματιστηρίου τόσο στην εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας όσο και στη διάχυση μεταβλητότητας στο οικονομικό σύστημα. Ανάλογα αποτελέσματα με την Κύπρο διαπιστώθηκαν και στις ΗΠΑ, την Ιαπωνία,

το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αργεντινή, τη Μαλαισία και τη Βραζιλία.

Τα συμπεράσματα που αφορούν τη μορφή της σχέσης που συνδέει το χρηματιστήριο και την οικονομική δραστηριότητα καταδεικνύουν ότι για όλες τις χώρες, εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, παρουσιάζεται αλλαγή στην ένταση της σχέσης που συνδέει τα χρηματιστηριακά μεγέθη με τα πραγματικά μεγέθη της οικονομίας. Όσον αφορά στην αλλαγή της σχέσης, φαίνεται ότι για όλες τις χώρες, εκτός από την Αργεντινή, μια χρηματιστηριακή κρίση δεν είναι σε θέση να αλλάξει τη μορφή της σχέσης.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στην Κύπρο, το χρονικό διάστημα 2000-2002 (διάστημα μετά τη χρηματιστηριακή κρίση του 1999) κατέδειξε το γεγονός ότι μετά τη χρηματιστηριακή κρίση και τις στρεβλώσεις που αυτή επέφερε στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, το χρηματιστήριο της Κύπρου παρουσίασε μειωμένη ικανότητα στην πρόβλεψη της εξέλιξης της οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, η ένταση της σχέσης φαίνεται ισχυρότερη στην προ της χρηματιστηριακής κρίσης περίοδο, καθώς ο συντελεστής που μετρά την επίδραση των παρελθουσών χρηματιστηριακών αποδόσεων στους μελλοντικούς ρυθμούς ανάπτυξης είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο συντελεστή που εκτιμήθηκε για την περίοδο μετά τη χρηματιστηριακή κρίση.

Το γενικό συμπέρασμα της μελέτης είναι ότι οι μεγάλες μεταβολές στις χρηματιστηριακές τιμές θα έχουν σημαντική επίδραση στην εξέλιξη του προϊόντος της οικονομίας και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα. Με τη σειρά της η σταθερότητα στη χρηματιστηριακή αγορά είναι σημαντική για τη σταθερότητα στην πραγματική οικονομία, αφού για τις περισσότερες χώρες στο δείγμα, μια χρηματιστηριακή κρίση δεν επηρεάζει τη μορφή αλλά την ένταση της σχέσης.

Συνεπώς θα πρέπει να αποδίδεται από τις αρχές οικονομικής πολιτικής ιδιαίτερη βαρύτητα ως προς τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας σε ένα περιβάλλον χαμηλού πληθωρισμού, θα πρέπει η κατάλληλη οικονομική πολιτική να περιλαμβάνει μέτρα για την αποτροπή της διάχυσης μιας χρηματιστηριακής κρίσης στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Στην κατεύθυνση της επίτευξης αυτού του στόχου είναι και ο εντοπισμός των περιόδων που επιβάλλουν ένα διαφορετικό μείγμα πολιτικής. Συγκεκριμένα, απαιτείται η εφαρμογή προληπτικών πολιτικών, έτσι ώστε η επέμβαση αυτών των αρχών στα διάφορα στάδια του οικονομικού κύκλου να μπορεί να ανακάμψει την ανεξέλεγκτη αναθέρμανση της οικονομίας σε περιόδους υπερβάλλουσας ζήτησης και να τονώσει την επενδυτική και καταναλωτική δαπάνη σε περιόδους χαμηλής ζήτησης.

Διορισμός Βοηθού Διευθύντριας

Η Δρ Νικολέττα Πασιουρτίδου διορίστηκε ως Βοηθός Διευθύντρια στη Μονάδα Οικονομικών Ερευνών από την 1η Δεκεμβρίου 2005. Η Δρ Πασιουρτίδου είναι αριστούχος απόφοιτος του Τμήματος Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου και κάτοχος των μεταπτυχιακών τίτλων MSc Economics and Econometrics (Distinction) και PhD Econometrics του University of Southampton. Εργάστηκε ως Tutor, University of Southampton (2000-02), Temporary Lecturer in Econometrics, University of Manchester (2002-03) και Επισκέπτρια Λέκτορας, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου (2003-2005).

Δημοσιεύσεις της MOE

Στα τέλη του 2005 η MOE ξεκίνησε να δημοσιεύει μια τετρασέλιδη έκδοση με τον τίτλο 'Σχόλιο Οικονομικής Πολιτικής'. Τα Σχόλια αυτά, που θα εκδίδονται σποραδικά, αποσκοπούν στη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγεται στη MOE σε θέματα που βρίσκονται στην επικαιρότητα στη δεδομένη χρονική στιγμή. Μέχρι σήμερα εκδόθηκαν τα ακόλουθα Σχόλια:

1. «Επιπτώσεις της αύξησης της τιμής των καυσίμων στο κόστος ζωής των νοικοκυριών», Νοέμβριος 2005.
2. Πασιαρδής Π. και Μ. Βασιλείου, «Χρήση και Κατάχρηση του Κρατικού Προϋπολογισμού», Δεκέμβριος 2005.
3. Κληρίδης Σ., Α. Μαρκίδου, Π. Πασιαρδής και Ν. Πασιουρτίδου, «Πόσο ικανοποιεί το κυπριακό τουριστικό πακέτο;», Ιανουάριος 2006.

Επίσης, κυκλοφόρησαν πρόσφατα από τη MOE τα εξής Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης:

- 07-05 Haroutunian St. and P. Pashardes «Projections of Potential Output and Structural Fiscal Balance for Cyprus», December 2005.
- 08-05 Χασάπης Κ. «Σταθερότητα σχέσης αποδόσεων μετοχών, όγκου συναλλαγών και πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας», Δεκέμβριος 2005.
- 09-05 Χασάπης Κ., «Μελέτη των επιδράσεων της χρηματιστηριακής αβεβαιότητας που αφορά τα πραγματικά μεγέθη της οικονομίας», Δεκέμβριος 2005.
- 10-05 Μιχαήλ Μ., Λ. Χριστοφίδης, Κ. Χατζηγιάννης, Σ. Κληρίδης και Μ. Στεφανίδης, «Οι Οικονομικές Επιδράσεις των Ξένων Εργατών στην Κύπρο», Δεκέμβριος 2005.

Προσλήψεις νέου προσωπικού

Η MOE προσέλαβε πρόσφατα μια νέα Μεταπτυχιακή Συνεργάτιδα, τη Σοφία Νικολάου. Έχει αποκτήσει BA (Honours) in Economics και MSc in Econometrics από το University of Manchester του Ηνωμένου Βασιλείου.

Παραιτήσεις προσωπικού

Ο Αναστάσης Γεωργίου παραιτήθηκε από τη MOE και εργοδοτήθηκε από τη Reuters Cyprus Ltd., όπου εκτελεί χρέη client training executive. Η MOE του εύχεται κάθε επιτυχία στη νέα του σταδιοδρομία.

Ετήσια έκθεση MOE

Όπως κάθε χρόνο, κυκλοφόρησε η ετήσια έκθεση της MOE για το έτος 2005, όπου περιλαμβάνεται ο απολογισμός των ερευνητικών δραστηριοτήτων της Μονάδας κατά το προηγούμενο έτος και ο προγραμματισμός του έργου της για το 2006. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να την προμηθευτούν τυπωμένη από τη Γραμματεία της Μονάδας ή σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα <http://www.erc.ucy.ac.cy>.

Νέο ερευνητικό πρόγραμμα

Η MOE εξασφάλισε χρηματοδότηση για νέο εξωτερικό ερευνητικό πρόγραμμα από το Κέντρο Παραγωγικότητας της Κύπρου με τίτλο «Η επίδραση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα της κυπριακής οικονομίας», διάρκειας 12 μηνών.

Στόχος της έρευνας είναι να εξεταστεί η επίδραση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα σε διάφορους τομείς και στο σύνολο της οικονομίας, καθώς και η εξαγωγή συμπερασμάτων για τη διαμόρφωση πολιτικής για αποτελεσματική χρησιμοποίηση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στη βελτίωση της παραγωγικότητας.

Η έρευνα θα διεξαχθεί σε δύο μέρη: το ποιοτικό και το ποσοτικό. Το ποιοτικό μέρος θα περιλαμβάνει διεξαγωγή συνεντεύξεων για καταγραφή και ανάλυση των απόψεων και εισηγήσεων παραγόντων, που η συμβολή τους θεωρείται σημαντική στη διαμόρφωση οποιασδήποτε πολιτικής για βελτίωση της παραγωγικότητας. Το ποσοτικό μέρος θα περιλαμβάνει την κατασκευή κατάλληλων βάσεων δεδομένων, τον υπολογισμό δεικτών παραγωγικότητας και την εκτίμηση, με οικονομετρικές μεθόδους, της επίδρασης του ανθρώπινου κεφαλαίου (κατάρτισης/εκπαίδευσης) και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα τομέων της Κυπριακής οικονομίας και της οικονομίας συνολικά.

Νέο Πρόγραμμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών (ΔΕΟΣ)

Το νέο πρόγραμμα ΔΕΟΣ άρχισε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2005 δεχόμενο τους πρώτους φοιτητές. Όπως και για το πρόγραμμα Οικονομικών οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές εισάγονται με τις εξετάσεις που οργανώνει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για τα ΑΑΕΙ. Οι νέοι φοιτητές βρίσκονται τώρα στο δεύτερο εξάμηνο των σπουδών τους, και το Τμήμα προτίθεται να δεχθεί ακόμα είκοσι φοιτητές τον Σεπτέμβριο του 2006.

Σκοπός του νέου προγράμματος είναι η κατάρτιση στελεχών τα οποία θα καλύψουν τις ανάγκες της χώρας μας στον τομέα των διεθνών και οικονομικών σχέσεων και ιδιαίτερα εκείνων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει μεγάλη ζήτηση για υπηρεσίες που σχετίζονται με διάφορες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς των επιχειρήσεων, δημόσιας υπηρεσίας, τοπικής αυτοδιοίκησης περιβαλλοντικού προγραμματισμού, εκπαίδευσης και πολιτικής. Παρόμοια προγράμματα λειτουργούν επιτυχώς διεθνώς.

Προκήρυξη θέσεων ακαδημαϊκού προσωπικού

Στο Τμήμα Οικονομικών προκηρύχθηκαν τέσσερις θέσεις στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή ή Λέκτορα στις ειδικότητες: Βιομηχανική Οργάνωση ή Διεθνή Οικονομικά ή Δημόσια Οικονομικά ή Μακροοικονομικά ή Μικροοικονομικά ή Νομισματικά Οικονομικά ή Οικονομετρία ή Οικονομικά της Εργασίας ή Οικονομική Ανάπτυξη και Μεγέθυνση ή Χρηματοοικονομικά.

Για όλες τις βαθμίδες απαιτείται διδακτορικό δίπλωμα αναγνωρισμένου Πανεπιστημίου.

Τα ελάχιστα προσόντα για κάθε ακαδημαϊκή βαθμίδα περιγράφονται στην ιστοσελίδα:

http://www.ucy.ac.cy/admin_servG/nomothesiaG/acc_qualG/acc_qualg.html

Τα προσόντα αυτά βασίζονται στα χρόνια ακαδημαϊκής πείρας του υποψήφιου, στο ερευνητικό έργο και την επιστημονική του προσφορά, καθώς και στην εμπειρία οργάνωσης υψηλής ποιότητας προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

Γλώσσες διδασκαλίας είναι η ελληνική ή και η τουρκική.

Όλες οι αιτήσεις πρέπει να υποβληθούν το αργότερο μέχρι την Παρασκευή 3 Μαρτίου 2006, και ώρα 2 μ.μ. στο:

Διευθυντή Διοίκησης και Οικονομικών
Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τ Θ 20537
1678 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22 892182
Τηλεομ.: +357 22 892100

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούνται στην Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού ή στο Τμήμα Οικονομικών (τηλ. 22892430/31, Φαξ. 22892432).

Σειρά Σεμιναρίων στα Οικονομικά

Το Τμήμα Οικονομικών διοργανώνει σειρά σεμιναρίων με ομιλητές ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Τα σεμινάρια είναι ανοικτά για το κοινό και το πρόγραμμα για το Εαρινό Εξάμηνο του 2005-2006 βρίσκεται στην ιστοσελίδα:

http://www.econ.ucy.ac.cy/events_seminars/seminar_series/sem_series.htm

Επισκέπτες Καθηγητές

Κατά τη διάρκεια του Χειμερινού Εξαμήνου 2005-2006, το Τμήμα Οικονομικών φιλοξένησε για ερευνητικούς σκοπούς τους καθηγητές:

Χριστίνα Χρίστου	Πανεπιστήμιο Πειραιώς	22-30/09/2005
Anil Bera	University of Illinois at Urbana-Champaign	15-24/12/2005

Επίσης, ο Αναπληρωτής Καθηγητής Παντελής Καλαϊτζιδάκης από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και ο διδακτορικός απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών Αντώνης Αδάμ, επισκέπτονται το Τμήμα για το Εαρινό εξάμηνο 2005/06 και διδάσκουν μαθήματα της ειδικότητάς τους στα προγράμματα του Τμήματος, ενώ ο Επισκέπτης Καθηγητής Θανάσης Στέγγος του Πανεπιστημίου Guelph του Καναδά και ο Επισκέπτης Λέκτορας Σωτήρης Καρκαλάκος συνεχίζουν την παραμονή τους στο Τμήμα και κατά το Εαρινό εξάμηνο 2005/06.

Περισσότερες πληροφορίες για όλα τα πιο πάνω θέματα δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος στη διεύθυνση <http://www.econ.ucy.ac.cy/>

ΜΟΝΑΔΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Η Μονάδα Οικονομικών Ερευνών (ΜΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Στην πυραμίδα της διοικητικής ιεραρχίας της ΜΟΕ είναι το Συμβούλιο και το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο:

- Το Συμβούλιο απαρτίζεται από εκπροσώπους του Πανεπιστημίου, της Κυβέρνησης και των ιδιωτικών οργανισμών που στηρίζουν οικονομικά τη ΜΟΕ και προτείνει θέματα για έρευνα.
- Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπεύθυνους των ερευνητικών προγραμμάτων και μεριμνά για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Γιώργος Χατζηαναστασίου, πρώην Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών

Μέλη: Γεώργιος Θωμάς, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (Ανώτερος Διευθυντής Οικ. Ερευνών και Στατιστικής)
Μιχάλης Καμμάς, Σύνδεσμος Εμπορικών Τραπεζών Κύπρου (Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής)
Ελπίδα Κεραυνού-Παπαηλιού, Πανεπιστήμιο Κύπρου (Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων)
Ελπινίκη Κουτουρούση, Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αν. Γεν. Διευθύντρια)
Ανδρέας Μολέσκης, Γραφείο Προγραμματισμού (Γενικός Διευθυντής)
Πάνος Πασιαρδής, Μονάδα Οικονομικών Ερευνών (Διευθυντής)
Αντρέας Χαραλάμπος, Υπουργείο Οικονομικών (Διευθυντής Οικονομικών Μελετών και ΕΕ)
Λούης Χριστοφίδης, Τμήμα Οικονομικών (Πρόεδρος)

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Πάνος Πασιαρδής

Μέλη: Σωφρόνης Κληρίδης	Άντρος Κούρτελλος	Θεοφάνης Μαμουνέας
Μιχαήλ Μιχαήλ	Κρίστης Χασάπης	Λούης Χριστοφίδης

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Μαρία Ηλιοφώτου Μένον	Παναγιώτα Λυσιώτου	Λεωνίδας Μιχαηλής
Θανάσης Στέγγος	Κώστας Στεφάνου	Κώστας Χατζηγιάννης

ΤΟΜΕΑΣ

Δημόσιος / Νοικοκυριά

Επιχειρήσεις / Μακροοικονομικό Μοντέλο

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σωτηρούλα Χατζησπίρου, 22892456, s.hajispyrou@ucy.ac.cy

Νικολέττα Πασιουρτίδου, 22892452, n.pashourtidou@ucy.ac.cy

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Αντζελα Σιεκέρσαββα, 22892429, adangela@ucy.ac.cy

Οι απόψεις που εκφράζονται στα άρθρα του ενημερωτικού δελτίου είναι των συγγραφέων μόνο και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά τη ΜΟΕ. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο και τους συγγραφείς του άρθρου.

Η 'Οικονομική Έρευνα' κυκλοφορεί τρεις φορές ετησίως και είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της ΜΟΕ www.erc.ucy.ac.cy.